

Aktuálne výsledky kontroly úžitkovosti I. stupňa oviec chovaných na Slovensku

Pokles úžitkovosti okrem plemena lacaune

Cieľom nášho príspevku je vyhodnotiť výsledky kontroly úžitkovosti I. stupňa plemien oviec chovaných na Slovensku, t.j. výsledky reprodukčných ukazovateľov a výsledky mliekovej úžitkovosti za kontrolný rok 2008. Podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky sa na Slovensku k 31.10. 2008 chovalo 365 124 oviec, z toho 239 601 bahníc. V porovnaní s rokom 2007 stavy oviec a bahníc na Slovensku stúpili, keď v roku 2007 sa na Slovensku chovalo 363 771 oviec spolu a 236 417 bahníc.

Ing. Štefan Ryba
Ing. Martina Rafajová

Plemenárske služby Slovenskej republiky,
š.p., Bratislava

V kontrolnom roku 2008 bolo do kontroly úžitkovosti bez ohľadu na stupeň chovu zapojených 60 137 bahníc, čo pri počte 239 601 bahníc chovaných na Slovensku predstavuje 25 %-nú zapojenosť oviec v kontrole úžitkovosti.

K 30.9. 2008 bolo v kontrole úžitkovosti celkovo 190 chovov, z tohto počtu bolo 95 šľachtiteľských chovov (ŠCH), 36 rozmnožovacích chovov (RCH) a 59 úžitkových chovov (ÚCH). Pozitívne hodnotíme, že počet chovov sa v tomto roku udržal na rovnakej úrovni ako

v kontrolnom roku 2007. Do kontroly úžitkovosti I. stupňa bolo zapojených 43 169 oviec - v šľachtiteľských chovoch bolo zapojených 33 001 bahníc, v rozmnožovacích chovoch 10 168 bahníc. V kontrole úžitkovosti II. stupňa v úžitkových chovoch bolo zapojených 16 968 bahníc. Do kontroly mliekovej úžitkovosti bolo v kontrolnom roku 2008 zapojených v 108 chovov 23 751 bahníc. Z celkového počtu chovov, v ktorých sa vykonáva kontrola mliekovej úžitkovosti bolo 47 chovov, kde sa vykonáva kontrola úžitkovosti novým systémom, t.j. kontrola mliekovej úžitkovosti sa vykonáva pri všetkých bahniciach v stáde. Pozitívne môžeme hodnotiť skutočnosť, že aj v tomto roku počet chovov a počet oviec v kontrole mliekovej úžitkovosti nezaznamenal pokles a zapojenosť stúpila

(v roku 2007 bolo v kontrole mliekovej úžitkovosti zapojených 21 734).

Výsledky reprodukčných ukazovateľov

V kontrolnom roku 2008 bolo pri našom najpočetnejšom kombinovanom plemene zošľachtená valaška pripustených 17 697 oviec v šľachtiteľských chovoch a 3 311 bahníc v rozmnožovacích chovoch. Z tohto počtu bahníc sa v kontrolnom roku 2008 obahnilo 14 741 bahníc v ŠCH a 2 727 bahníc v RCH. Pri plemene cigája bolo pripustených 9 961 oviec v ŠCH a 3 585 oviec v RCH, z tohto počtu sa obahnilo sa 8 669 bahníc v ŠCH a 3 098 bahníc v RCH. Pri plemene merino bolo pripustených 1 367 oviec a obahnilo sa 963 bahníc v šľachtiteľských chovoch.

Z mäsových plemien bolo najviac oviec pripustených pri plemene ille de France 388 a obahnilo sa 328 bahníc v ŠCH a v RCH bolo najviac oviec pripustených pri plemene suffolk 55, z toho sa obahnilo 52 bahníc.

Pri mliekových plemenách sa pri plemene lacaune pripustilo 721 oviec, z toho sa obahnilo 596 bahníc, pri plemene východofrízka ovca sa pripustilo 52 oviec a obahnilo sa 43 bahníc v ŠCH a v RCH bolo pripustených 95 oviec, z tohto počtu sa obahnilo 62 bahníc.

Dosiahnuté výsledky reprodukčných ukazovateľov (% oplodnenia, % plodnosti a % plodnosti na obahnenú bahnicu) za jednotlivé plemena za šľachtiteľské a rozmnožovacie chovy v kontrolnom roku 2008 uvádzame v tabuľke č.1 a 2.

V porovnaní plemien s kombinovanou úžitkovosťou v šľachtiteľských chovoch najvyššie percento plodnosti na obahnenú bahnicu bolo dosiahnuté pri plemene nemecká čiernohlavá ovca (150,0 %), toto plemeno je zastúpené len jedným chovateľom a tento ŠCH bol uznaný v roku 2007. Z viacpočetných plemien kombinovaného úžitkového typu najvyššie % plodnosti na obahnenú bahnicu dosiahlo plemeno merino – 139,4 %. Naopak, najnižšie percento plodnosti na obahnenú bahnicu sme zaznamenali pri plemene askánske merino – 112,2 % s medzročným poklesom 11 %.

Pri porovnávaní mäsových plemien v šľachtiteľských chovoch sme zaznamenali najvyššie percento plodnosti na obahnenú bahnicu pri plemene ille de France – 162,5 % v ŠCH a pri plemene suffolk v RCH – 169,2 %. Nasleduje plemeno berrichonne du Cher – 157,0 %.

Pri jedinom plodnom plemene chovanom na Slovensku - romanovskej ovci - bol ukazovateľ percento plodnosti na obahnenú bahnicu v šľachtiteľských chovoch na úrovni 277,5 %.

Porovnanie % plodnosti na obahnenú bahnicu v ŠCH za kontrolný rok 2008 s kontrolným rokom 2007 uvádzame v grafe č.1 (kombinova-

Tabuľka č. 1: Výsledky reprodukčných ukazovateľov v kontrolnom roku 2008 – šľachtiteľské chovy.

ŠCH - plemeno	% oplodnenia	% plodnosti	% plodnosti na obahnenú bahnicu
zošľachtená valaška	91,9	117,3	127,7
cigája	94,0	120,5	128,2
merino	77,8	108,4	139,4
askánske merino	97,6	109,5	112,2
bergschaf	72,7	81,8	112,5
suffolk	72,1	110,8	153,8
oxford down	82,2	110,8	134,8
charollais	90,0	128,8	143,1
lacaune	93,3	117,2	125,7
východofrízka ovca	95,6	140,0	146,5
berrichonne du Chér	92,1	144,6	157,0
ille de France	94,0	152,7	162,5
romanovská	83,3	231,3	277,5
nemecká čiernohlavá ovca	28,6	42,9	150,0

Tabuľka č. 2: Výsledky reprodukčných ukazovateľov v kontrolnom roku 2008 – rozmnožovacie chovy.

RCH - plemeno	% oplodnenia	% plodnosti	% plodnosti na obahnenú bahnicu
zošľachtená valaška	91,4	114,3	125,0
cigája	91,6	110,0	120,0
texel	100,0	150,0	150,0
bergschaf	80,0	120,0	150,0
suffolk	94,5	160,0	169,2
charollais	72,0	116,0	161,1
lacaune	99,6	112,6	113,1
východofrízka ovca	84,9	145,2	171,0

né plemená) a v grafe č.2 (mäsové, mliekové a plodné plemená).

Výsledky mliekovej úžitkovosti

Kontrola mliekovej úžitkovosti sa v kontrolnom roku 2008 v šľachtiteľských chovoch vykonávala pri kombinovaných plemenách zošľachtená valaška, pôvodná valaška, cigája a bergshaf a pri mliekových plemenách lacaune a východofrízka ovca. Pri kombinovanom plemene bergshaf, pôvodná valaška a mliekovom plemene východofrízka ovca sa vykonáva kontrola mliekovej úžitkovosti v malom rozsahu u štyroch chovateľov. Pri plemene bergshaf bola dosiahnutá priemerná mlieková úžitkovosť 144,55 l pri 5 normovaných laktáciách, pri obsahu tuku 11,08 kg a obsahu bielkovín 8,61 kg. Pri plemene pôvodná valaška bola dosiahnutá priemerná mlieková úžitkovosť 102,74 l pri 20 normovaných laktáciách, pri obsahu tuku 7,77 kg a obsahu bielkovín 6,08 kg. Pri plemene východofrízka ovca bola dosiahnutá priemerná mlieková úžitkovosť 196,15 l pri 21 normovaných laktáciách (obsah tuku – 9,74 kg, obsah bielkovín – 9,99 kg).

Plemeno zošľachtená valaška – počet všetkých laktácií 8 389, počet normovaných laktácií 7 779, množstvo mlieka 104,01 l, obsah tuku 8,02 kg a obsah bielkovín predstavovalo 6,24 kg.

Plemeno cigája – počet všetkých laktácií 5 015, počet normovaných laktácií 4 156, množstvo mlieka 103,03 l, obsah tuku 7,45 kg a obsah bielkovín predstavovalo 6,06 kg.

Plemeno lacaune – počet všetkých laktácií 436, počet normovaných laktácií 408, množstvo mlieka 209,88 l, obsah tuku 12,49 kg a obsah bielkovín predstavoval 11,44 kg.

V porovnaní s kontrolným rokom 2007 sme zaznamenali v šľachtiteľských chovoch pokles množstva mlieka pri všetkých plemenách okrem plemena lacaune, kde medziročný nárast predstavuje 31,65 l.

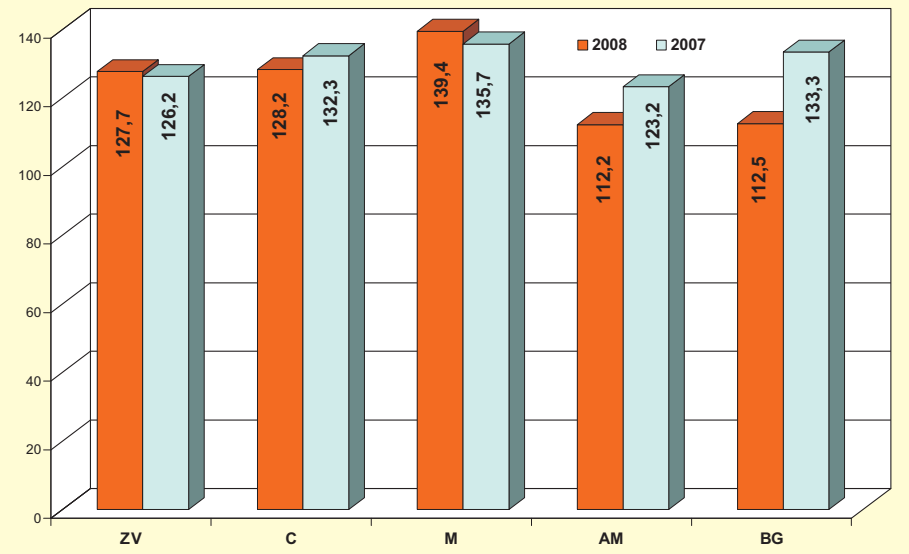
Dosiahnutú priemernú mliekovú úžitkovosť v kontrolnom roku 2008 za šľachtiteľské chovy v porovnaní s rokom 2007 predstavuje graf č.3.

Na porovnanie v grafe č.4 uvádzame výsledky kontroly mliekovej úžitkovosti čistokrvných plemien v rozmnožovacích chovoch. V tomto stupni kontroly sa kontrola mliekovej úžitkovosti vykonáva pri 5 plemenách (zošľachtená valaška, cigája, lacaune, východofrízka ovca a bergshaf). V porovnaní s kontrolným rokom 2007 nám pribudlo plemeno bergshaf s množstvom mlieka 131,41 l pri 8 normovaných laktáciách.

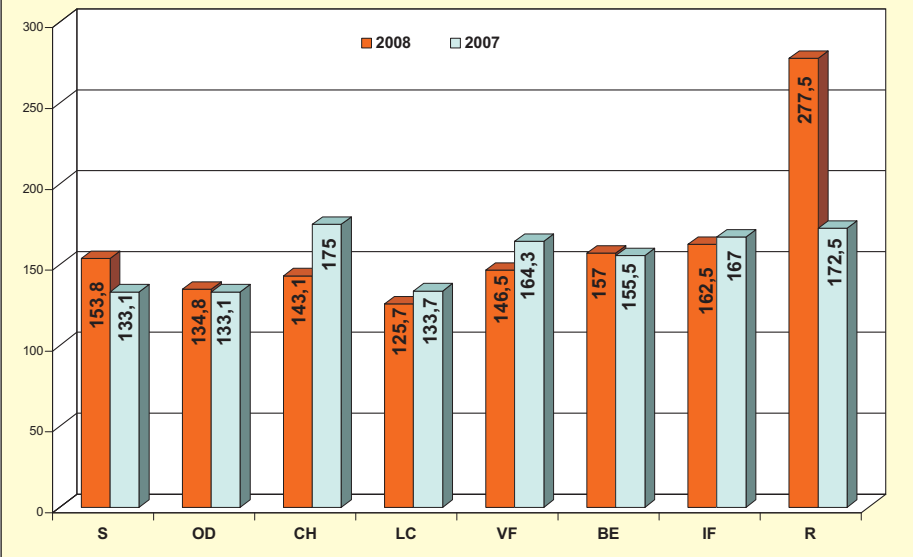
Výsledky najlepších podnikov

Aj v tomto roku vám prinášame vyhodnotenie najlepších chovateľov viacpočetných plemien cigája a zošľachtená valaška za dosiahnutú mliekovú úžitkovosť. Medzi najlepších chovateľov plemena cigája v mliekovej úžitkovosti v roku 2008 patria AGRO Raslavice, s.r.o., kde sme zaznamenali priemerné množstvo mlieka 146,32 l pri 172 normovaných laktáciách.

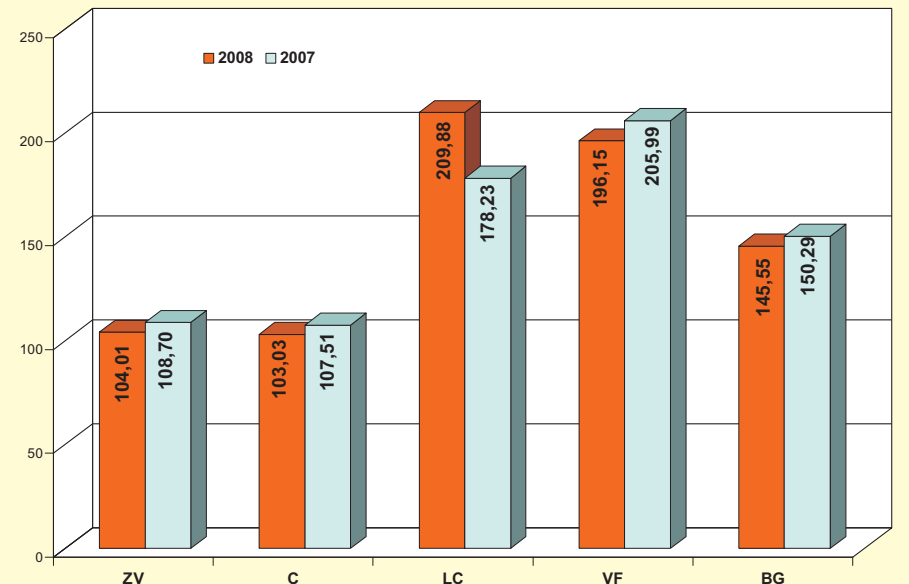
Graf č.1: Porovnanie % plodnosti na obahnenú bahnicu v ŠCH za kontrolný rok 2008 s kontrolným rokom 2007 (kombinované plemená).

Graf č.2: Porovnanie % plodnosti na obahnenú bahnicu v ŠCH za kontrolný rok 2008 s kontrolným rokom 2007 (mäsové, mliekové a plodné plemená).

Graf č.3: Priemerná mlieková úžitkovosť v kontrolnom roku 2008 za šľachtiteľské chovy.

ciách s obsahom tuku 11,89 kg a obsahom bielkovín 8,79. Druhú najvyššiu priemernú mliekovú úžitkovosť za plemeno cigája dosiahol PD Žemberovce s priemerným množstvom mlieka 131,96 l (326 normovaných laktácií, obsah tuku 7,56 kg a obsah bielkovín 7,82 kg) a trojicu najlepších chovateľov uzatvára chovateľ Peter Karcol s priemerným množstvom mlieka 128 l pri 72 normovaných laktáciách (obsah tuku – 9,35 kg, obsah bielkovín – 7,73 kg).

Prvé 3 miesta s najvyššou mliekovou úžitkovosťou za plemeno zošľachtená valaška dosiahli: Prvú a druhú najvyššiu mliekovú úžitkovosť dve farmy z podniku TOMAK, s.r.o., Podolíneec s dosiahnutou úžitkovosťou mlieka 140,40 a 137,07 l pri počte normovaných laktácií 160 a 142. Tretiu najvyššiu dosiahnutú mliekovú úžitkovosť dosiahol podnik Agrospol Hradová, s.r.o., Tisovec s množstvom mlieka 134,18 l pri počte 73 normovaných laktácií s obsahom tuku 11,47 kg a obsahom bielkovín 8,11 kg. □

